

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 31 marca 2011 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach
oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego
oraz ustawy o działach administracji rządowej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz ustawy o działach administracji rządowej.

Jednocześnie upoważnia senatora Stanisława Piotrowicza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz ustawy o działach administracji rządowej

Art. 1.

W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7:

a) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

"2. Nadzór nad działalnością Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych sprawuje Prezes Rady Ministrów.

3. Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych kieruje kierownik tego urzędu powoływany przez Prezesa Rady Ministrów, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru. Prezes Rady Ministrów odwołuje kierownika urzędu."

b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

"8. Nabór na stanowisko kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przeprowadza zespół, powołany przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata,

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 181, poz. 1515, z 2003 r. Nr 72, poz. 658, z 2004 r. Nr 46, poz. 444 i Nr 281, poz. 2779, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 99, poz. 658 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 92, poz. 753.

wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.",

c) ust. 11 otrzymuje brzmienie:

"11. W toku naboru zespół wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.";

2) w art. 19:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Kombatantom i innym osobom uprawnionym znajdującym się w trudnych warunkach materialnych lub w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych może być przyznana doraźna lub okresowa pomoc pieniężna.",

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Pomoc pieniężna może być przyznana w szczególności na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów:

- 1) zakupu wózka inwalidzkiego;
- 2) zakupu sprzętu rehabilitacyjnego;
- 3) zakupu sprzętu ortopedycznego;
- 4) w stosunku do niewidomych oraz ciężko poszkodowanych inwalidów zakupu innego niż określony w pkt 1 - 3, ułatwiającego pracę i życie sprzętu pomocniczego;
- 5) zakupu leków oraz środków opatrunkowych;
- 6) dojazdów do zakładów opieki zdrowotnej na zabiegi medyczne lub rehabilitacyjne;
- 7) dostosowania pomieszczeń mieszkalnych do rodzaju inwalidztwa;
- 8) opłacenia pomocy pielęgnacyjnej;
- 9) opłacenia lektora dla ociemniałych kombatantów będących inwalidami wojennymi, którzy wykonują pracę zawodową lub społeczną;
- 10) zaspokojenia innych potrzeb bytowych i ochrony zdrowia w przypadku długotrwałej choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania.",

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Dla pokrycia kosztów opłacenia pomocy pielęgnacyjnej, o której mowa w ust.1a pkt 8, pomoc pieniężną w pierwszej kolejności przyznaje się kombatantom lub innym osobom uprawnionym, wymagającym takiej pomocy, którzy przekroczyli 70 lat życia.",

d) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

"3. Podziału środków na pomoc pieniężną dokonuje kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

4. Pomoc pieniężną, na wniosek kombatanta, innej osoby uprawnionej lub osoby, o której mowa w ust. 2a, przyznaje:

- 1) Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych;
- 2) Związek Inwalidów Wojennych RP - zrzeszonym w Związku osobom pobierającym rentę inwalidy wojennego w rozumieniu ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.",

e) uchyla się ust. 5 - 12;

3) po art. 19 dodaje się art. 19a - 19d w brzmieniu:

"Art. 19a. 1. Pomoc pieniężna może być przyznana, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby uprawnionej, pomniejszony o miesięczne obciążenie zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych, nie przekracza:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - 220% najniższej emerytury ogłaszanej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.²⁾) w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w kwocie obowiązującej w dniu złożenia wniosku, zwaną dalej "najniższą emeryturą";
- 2) w przypadku pozostałych osób - 150% najniższej emerytury;
- 3) w przypadku konieczności zakupu sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiającego życie osobie całkowicie niezdolnej do pracy i samodzielnej egzystencji - 300% najniższej emerytury;
- 4) w przypadku osób pobierających rentę inwalidy wojennego - 300% najniższej emerytury.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726.

2. Przez dochód na osobę w rodzinie osoby uprawnionej należy rozumieć dochód określony przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.³⁾).
3. Przez rodzinę osoby uprawnionej należy rozumieć jej współmałżonka, dzieci będące na jej utrzymaniu do ukończenia 16 lat życia, a w przypadku nauki w szkole - do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat życia oraz - bez względu na wiek - dzieci uprawnione do renty rodzinnej.
4. Przez osobę samotnie gospodarującą należy rozumieć osobę, o której mowa w art. 6 pkt 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

- Art. 19b. 1. Pomoc pieniężna doraźna wynosi nie więcej niż 150% najniższej emerytury, z wyjątkiem pomocy przyznawanej na pokrycie kosztów, o których mowa w art. 19 ust. 1a pkt 1 - 4, która wynosi nie więcej niż 300% najniższej emerytury.
2. Pomoc pieniężna okresowa wynosi nie więcej niż 150% najniższej emerytury miesięcznie.
 3. Pomoc okresowa jest wypłacana do czasu ustania przyczyn, które stanowiły podstawę jej przyznania, nie dłużej jednak niż do końca roku, w którym pomoc została przyznana.

Art. 19c. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyznania i wypłaty pomocy pieniężnej, biorąc pod uwagę konieczność udokumentowania spełnienia przez uprawnionych warunków przyznania pomocy oraz sprawność i nieuciążliwość jej wypłacania.

Art. 19d. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na wniosek kombatanta, innej osoby uprawnionej lub osoby, o której mowa w art. 19 ust. 2a, może przyznać pomoc pieniężną na innych warunkach niż określone w art. 19a i art. 19b.";

4) w art. 23a uchyla się ust. 2.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842 i Nr 217, poz. 1427.

Art. 2.

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 31:

- a) w ust. 1 uchyla się pkt 7,
- b) uchyla się ust. 3;

2) w art. 33a w ust. 1 dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

"15) Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych."

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 107, poz. 732, Nr 120, poz. 818 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 63, poz. 394, Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237, Nr 216, poz. 1370 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 68, poz. 574, Nr 77, poz. 649, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1277 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 143 i 146, Nr 107, poz. 697, Nr 127, poz. 857, Nr 155, poz. 1035 i Nr 239, poz. 1592.

Uzasadnienie

Nowelizacja ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego ma na celu oddanie Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych pod nadzór Prezesa Rady Ministrów oraz wprowadzenie zmian w zasadach przyznawania kombatantom doraźnej i okresowej pomocy pieniężnej. Przedstawiony projekt uwzględnia potrzebę podkreślenia szczególnego, pojmowanego w kontekście honoru żołnierskiego, statusu kombatantów. Przyjęte rozwiązania stanowią realizację postulatów środowisk kombatanckich, których skonkretyzowanym wyrazem była petycja Wojewódzkiej Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych przy Wojewodzie Małopolskim oraz Porozumienia Organizacji Kombatanckich i Niepodległościowych w Krakowie wniesiona do Marszałka Senatu.

W myśl obecnie obowiązujących przepisów Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych podlega ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, a pomoc pieniężna, o której mowa w art. 19 ustawy, przyznawana jest (co do zasady) przez kierownika ośrodka pomocy społecznej. Rozwiązanie takie w powszechnym odbiorze środowisk kombatanckich deprecjonuje status kombatanta, wiążąc zasługi walczących o suwerenność i niepodległość ojczyzny z zabezpieczeniem socjalnym, nie podkreślając natomiast szczególnego charakteru tej działalności.

Projekt ustawy zakłada, że nadzór nad działalnością Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych sprawuje Prezes Rady Ministrów oraz uchyla przepisy przekazujące gminom (kierownikowi ośrodka pomocy społecznej) zadanie udzielania pomocy kombatantom.

Poza przedstawionymi wyżej zmianami przedłożony projekt precyzuje kwestie dotyczące kryteriów i formy przyznawanej pomocy. Obecnie materia ta jest przedmiotem rozporządzenia, wydanego na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 kwietnia 1998 r. w sprawie kryteriów, form i trybu przyznawania i udzielania pomocy pieniężnej z Państwowego Funduszu Kombatantów (Dz. U. Nr 53, poz. 334)).

Nowelizacja jednoznacznie przesądza, że pomoc pieniężna może być przyznana osobie uprawnionej znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej lub w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych, wymieniając przykładowo przypadki uzasadniające udzielenie pomocy.

W myśl przedłożenia pomoc pieniężną przyznaje Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych lub Związek Inwalidów Wojennych RP - zrzeszonym w Związku osobom pobierającym rentę inwalidy wojennego. Pominięcie wśród podmiotów przyznających świadczenie Związku Ociemniałych Żołnierzy RP wynika z zaprzestania działalności przez Związek.

Kryteria dochodowe, od których uzależnione jest przyznanie pomocy oraz maksymalne kwoty pomocy są wzorowane na rozwiązaniach obecnie obowiązującego rozporządzenia z tym, że wprowadzone zmiany zakładają m. in. możliwość przyznania okresowej pomocy pieniężnej w wysokości do 150% najniższej emerytury.

Do regulacji pozaustawowej przekazano (upoważnienie dla Prezesa Rady Ministrów do wydania rozporządzenia na podstawie art. 19c ustawy) tryb przyznawania i wypłaty pomocy pieniężnej. W rozporządzeniu powinno znaleźć się wskazanie na niezbędne dokumenty dołączane do wniosku, wskazujące na spełnienie warunków do przyznania świadczenia.

Nowelizacja ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej wynika z konieczności dokonania niezbędnych zmian harmonizujących tę ustawę z nowymi rozwiązaniami ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (wprowadzenie nadzoru Prezesa Rady Ministrów nad Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych).

Projektowana ustawa wpłynie pozytywnie na społeczny odbiór nowelizowanych instytucji i przyczyni się, poprzez uproszczenie zasad przyznawania pomocy, do efektywniejszej realizacji obowiązków państwa wynikających z nakazu otoczenia specjalną opieką weteranów walk o niepodległość (art. 19 Konstytucji). Nowelizacja nie niesie skutków finansowych dla budżetu państwa. Co roku w budżecie państwa wydzielana jest pula środków przeznaczona na doraźną bądź okresową pomoc pieniężną dla kombatantów – wysokość pomocy dla jej beneficjentów nadal będzie zależeć od liczby złożonych wniosków.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy skonsultowano ze Związkiem Inwalidów Wojennych RP, Ogólnopolskim Związkiem Żołnierzy Batalionów Chłopskich, Zrzeszeniem "Wolność i Niezawisłość", Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej, Stowarzyszeniem Polskich Kombatantów w Kraju, Związkiem Sybiraków oraz Związkiem Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. Wszystkie te organizacje zaproponowane regulacje oceniły pozytywnie.